

Partnerrelaties in gezinnen

Gezinnen over single zijn en LAT-relaties, over gehuwd, wettelijk of feitelijk samenwonen en over vorige partnerrelaties.

Auteurs: Inge Pasteels (Hogeschool PXL), Kathleen Emmery (kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, Odisee hogeschool)

1 INLEIDING

Hedendaagse gezinnen zijn meer dan vroeger dynamische entiteiten waarbinnen partnerrelaties starten maar ook beëindigd worden (Pasteels e.a., 2015). De klassieke volgorde van huwen en kinderen krijgen is vervangen door een waaier aan keuzemogelijkheden op vlak van partnerschap maar ook op vlak van ouderschap (Pasteels e.a., 2013). In deze bijdrage exploreren we de notie “partnerschap” in hedendaagse gezinnen.

De data die we gebruiken om gezinnen te beschrijven vanuit dit perspectief van partneren en herpartneren, zijn afkomstig van de gezinsenquête. De gezinsenquête is afgenomen bij een steekproef van personen ouder dan 18 jaar met minstens één kind jonger dan 25 jaar en woonachtig in het Vlaamse of Brusselse Hoofdstedelijk Gewest¹. Respondenten werden at random geselecteerd op basis van het Rijksregister². Deze bijdrage is gebaseerd op de informatie van 2.189 gezinnen die participeerden aan de gezinsenquête³. We brengen vooreerst de huidige partnerrelatie uitgebreid in beeld en daarna schetsen we kort de partnerhistoriek die het huidige gezin voorafging. Alle resultaten worden apart voor mannen en vrouwen én apart voor verschillende leeftijdscategorieën voorgesteld. We onderscheiden acht 10-jarige leeftijdscategorieën, met name mannen

¹ Voor inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest diende de identiteitskaart in het Nederlands te zijn uitgereikt.

² Een belangrijke beperking van het steekproefkader met het oog op de studie van gezinnen betreft de ondervertegenwoordiging van gescheiden vaders wiens kinderen feitelijk inwonend doch niet bij hen gedomicilieerd zijn. Voor meer details betreffende de steekproef verwijzen we naar het [methodologisch rapport](#) (Audenaert & Stuyck, 2018).

³ In de gezinsenquête werd aan beide partners gevraagd om een vragenboekje in te vullen. We beperken ons in deze bijdrage met een eerste verwerking van de gegevens tot de verkregen informatie uit het vragenboekje ingevuld door de aangeschreven personen (en niet het vragenboekje van de partner). Informatie verkregen in de uitbreiding van de steekproef bij niet-EU-gezinnen werd in deze bijdrage niet opgenomen omdat niet alle vragen naar de partnerrelatie aan deze bijkomende steekproef werden gesteld.

respectievelijk vrouwen van 25 t.e.m. 34 jaar, 35 t.e.m. 44 jaar, 45 t.e.m. 54 jaar en 55 t.e.m. 64 jaar⁴. Dit laat toe om verschillen tussen mannen en vrouwen alsook verschillen tussen generaties te beschrijven.

2 PARTNERSTATUS

De bevraging van een eventuele **huidige partnerrelatie** werd ingeleid door de algemene vraag *'Heeft u op dit moment een partner?'*. Aan deze vraag werd de volgende belangrijke informatie toegevoegd: 'Belangrijk! Uw echtgenoot of echtgenote telt niet mee als uw huidige partner als: u feitelijk gescheiden bent, u van tafel en bed gescheiden bent, u uit elkaar aan het gaan bent'. De voorziene antwoordcategorieën zijn drieërlei: 'Ja, ik heb één partner', 'Ja, ik heb meerdere partners', en 'Nee'. Vervolgens werden enkele kenmerken van de partner alsook heel wat kenmerken van de relatie bevestigd. In deze paragraaf zoomen we in op deze huidige partnerrelatie. Naast geslacht en leeftijd maken we waar mogelijk ook onderscheid tussen respondenten naargelang herkomst en opleidingsniveau.

2.1 PREVALENTIE EN TYPE VAN EEN HUIDIGE PARTNERRELATIE

Tabel 1 geeft vooreerst **het al dan niet hebben van een partner** weer, apart voor mannen en vrouwen van verschillende leeftijdscategorieën. Opvallend is dat het aantal mannen die een huidige partnerrelatie rapporteren in elke leeftijdscategorie hoger is dan het aantal vrouwen met een partner. Meer dan negen op tien mannen die in een gezin leven met minstens één kind jonger dan 25 jaar hebben op het moment van bevraging een partner ongeacht de leeftijdscategorie waartoe ze behoren (94,9%). De groep 55-64-jarige mannen rapporteren het minst een partnerrelatie (92,3%), de 25-34-jarige mannen rapporteren het vaakst een partnerrelatie (99,3%). Bijna acht op tien vrouwen die samenleven met minstens één kind jonger dan 25 jaar geven weer dat ze op het moment van bevraging een partnerrelatie hebben maar de percentages variëren sterk naargelang de leeftijd van de vrouw. Negen op tien 25-34-jarige vrouwen geven aan een partner te hebben (92,2%), terwijl dit maar voor vijf op tien 55-64-jarige vrouwen geldt (54,3%). Ter volledigheid melden we dat niemand van de respondenten aangaf meerdere partners te hebben.

De partnerrelaties verschillen niet alleen qua voorkomen tussen mannen en vrouwen en voor vrouwen tussen verschillende leeftijdscategorieën, ook **de wijze waarop men deze partnerrelatie vorm geeft**, varieert. Een relatie met een niet-samenwonende partner is minder voorkomend, met name 2,2% van alle mannen en 6% van alle vrouwen tussen 25 en 64 jaar met een inwonend kind jonger dan 25 jaar heeft een *'Living Apart Together'*- of kortweg LAT-relatie. Bij mannen komen LAT-relaties het meeste voor in de leeftijdscategorie 45-54 jaar (3,4%), maar nog steeds minder dan bij vrouwen in de leeftijdscategorieën 35-44 of 45-54 jaar waarvan 7,8% respectievelijk 7,4% vrouwen een niet-samenwonende partner heeft.

Een samenwoningrelatie met een partner kan een huwelijk zijn of een wettelijke samenwoning. Zeven op tien mannen met een inwonend kind jonger dan 25 jaar (70,9%) leeft samen met een huwelijkspartner terwijl dit bij vrouwen 54,7% is. Verschillen doen zich vooral bij mannen voor in de verschillende leeftijdscategorieën. Acht op tien 45-54-jarige mannen zijn gehuwd, terwijl minder dan zes op tien 25-34-jarige mannen (55,3%) samenwonen in de context van een huwelijk. Bij vrouwen variëren deze percentages tussen 46,2% voor 55-64-jarigen tot 58,2% voor 45-54-jarigen. Wettelijk samenwonen, een officiële samenwoningvorm die mogelijk werd door bij wet van 23 november 1998 artikel 1476 in het Burgerlijk Wetboek in te voegen, komt zowel bij mannen als vrouwen meer voor in de jongste leeftijdscategorieën. Ongeveer een kwart van de 25-34-jarige mannen en vrouwen met minstens één kind jonger dan 25 jaar in het huishouden koos voor wettelijk samenwonen om de

---

⁴ Hierdoor worden 10 vrouwen tussen 21 en 25 jaar alsook 14 mannen en 2 vrouwen die tussen 65 en 80 jaar zijn, niet opgenomen in de analyses.

partnerrelatie vorm te geven, 26,1% respectievelijk 23,8%. Bij de 35-44-jarige mannen en vrouwen daalt dit percentage tot 13,8% en 10,4%. Opvallend is dat 8,3% van de mannen in de leeftijdscategorie 55-64 jaar eveneens wettelijk samenwonend is, terwijl bij vrouwen in dezelfde leeftijdscategorie deze relatievorm niet voorkomt.

Tabel 1. Huidige partnerstatus naar prevalentie en type, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Heeft een partner	99,3	94,9	93,5	92,3	94,9	92,2	79,8	70,6	54,3	78,1
waarvan:										
samenwonende partner	97,8	93,6	90,1	90,6	92,7	90,6	72,1	63,2	50,3	72,1
waarvan:										
gehuwd samenwonend	55,3	67	80,3	77,6	70,9	53,4	53,9	58,2	46,2	54,7
wettelijk samenwonend	26,1	13,8	2,8	8,3	11,3	23,8	10,4	2,2	0	10,1
samenwonend, ongehuwd en zonder verklaring van wettelijke samenwoning	16,4	12,8	7	4,8	10,5	13,4	7,8	2,9	4,1	7,3
niet-samenwonende partner	1,5	1,4	3,4	1,7	2,2	1,6	7,8	7,4	4	6
n	123	254	312	109	798	272	510	484	87	1.353

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

2.2 PREVALENTIE EN TYPE VAN DE HUIDIGE PARTNERRELATIE NAAR PARTNERKENMERKEN

2.2.1 Het al dan niet hebben van een partner

Tabel 2 zoomt in op het al dan niet hebben van een partner naargelang *het behaalde opleidingsniveau* van de respondent. Om voldoende respondenten per opleidingsniveau te bekomen worden 95 respondenten die hoogstens een diploma lager secundair diploma haalden, zijnde 4,4% van alle respondenten waarvoor we informatie hebben over de partnerrelatie, samengevoegd met zij die hoogstens een diploma hoger secundair onderwijs haalden. Een tweede groep die onderscheiden wordt, zijn diegenen die een diploma hoger onderwijs behaald hebben.⁵

De resultaten tonen aan dat hoger opgeleide mannen met minstens één kind jonger dan 25 jaar in het gezin significant vaker een partnerrelatie rapporteren dan lager opgeleide mannen, namelijk 96,2% versus 93,5%. Deze bevinding is in lijn met vorig onderzoek omtrent het aangaan van een nieuwe relatie na scheiding (Pasteels e.a., 2012a). Wanneer we deze cijfers opdelen naar leeftijdscategorie blijkt het grootste verschil inzake het al dan niet hebben van een partnerrelatie naargelang het diploma zich voordoet in de leeftijdscategorie van 45-54-jarigen, maar het verschil is niet meer significant. Bij de vrouwen stellen we eveneens vast dat meer vrouwen een partnerrelatie hebben als ze een diploma hoger onderwijs hebben, nl. 83,1% versus 72,3%. De verschillen bestaan in elke leeftijdscategorie en zijn het grootst bij de oudste vrouwen (55-64-jarigen, 66,5% versus 46,1%).

⁵ Voor 4% van de respondenten hebben we geen accurate informatie over het behaalde opleidingsniveau. Deze respondenten worden geweerd uit analyses met opleidingsniveau als onderscheidend kenmerk.

Enkel bij de 45-54-jarigen is het verschil significant. We zien hier dat, hoewel het opdelen naar leeftijdscategorieën zeer relevant is, door de kleinere steekproefomvang statistische kracht verloren gaat. Hierdoor zijn inhoudelijk relevante verschillen soms niet meer statistisch significant.

Tabel 2. Het al dan niet hebben van een partner naar opleidingsniveau, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Heeft een partner	99,2	94,6	93,6	92,9	94,9	92,8	80,7	70,7	56,5	78,7
geen diploma hoger onderwijs	98,4	93,7	91,8	92,0	93,5	87,0	76,5	64,6	46,1	72,3
wel diploma hoger onderwijs	100,0	95,5	95,6	93,6	96,2	96,4	83,3	75,5	66,5	83,1
Significantie	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	*	***	n.s.	*	n.s.	***
n	120	239	304	104	767	260	485	466	84	1.295

Significantieniveau: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Bij mannen zijn er geen verschillen wat het al dan niet hebben van een partner betreft naargelang *herkomst* (tabel 3). Bij vrouwen maakt de herkomst wel uit om al dan niet een partnerrelatie te hebben waarbij een Belgische of EU-herkomst meer leidt tot een partnerrelatie dan een niet-EU-herkomst, namelijk 79,8% versus 66,4%. Deze verschillen manifesteren zich in elke leeftijdscategorie. Voor de 25-34-jarigen (94,2% versus 84,4%) en de 35-44-jarigen (83,8% versus 61,7%) zijn de steekproefverschillen ook veralgemeenbaar naar de populatie.

Tabel 3. Het al dan niet hebben van een partner naar herkomst, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Heeft een partner	99,3	94,9	93,5	92,3	94,9	92,2	79,8	70,6	54,3	78,1
België/EU	99,1	94,4	93,8	91,5	94,5	94,2	83,8	72,1	58,0	79,8
niet-EU	100,0	100,0	90,9	100,0	96,4	84,4	61,7	59,1	33,3	66,4
Significantie	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	*	***	n.s.	n.s.	***
n	123	254	312	109	798	272	510	484	87	1.353

Significantieniveau: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

2.2.2 Samenwonen of niet?

Eerst gingen we na of de kans dat mannen en vrouwen *die samenleven met minstens één kind jonger dan 25 én aangeven een partner te hebben eerder kiezen voor samenwonen (dan voor een LAT-relatie)*, gelijk is over leeftijdscategorieën heen, ongeacht het hoogst behaalde diploma en ongeacht het al dan niet hebben van een EU-herkomst.

De cijfers in tabel 4 tonen aan dat 98% van de mannen met een partner ook kozen om met deze partner samen te wonen en dat dit percentage weinig varieert over leeftijdscategorieën heen. Bij de vrouwen met een partner koos slechts 92% voor een samenwoonrelatie. We zien wel een significant verschil naar leeftijd, waarbij vooral de middelste leeftijdscategorieën kiezen om samen te wonen met de partner: 89,8% en 89,1% voor de 35-44-jarigen respectievelijk 45-54-jarigen versus 98,2% en 92,6% voor de 25-34-jarigen respectievelijk 55-64-jarigen.

Vervolgens gingen we na of *opleidingsniveau* en herkomst een rol spelen in de keuze om al dan niet met de partner samen te wonen⁶. Enkel voor 45-54-jarige mannen die samenleven met minstens één kind jonger dan 25 jaar en die een partner hebben stellen we vast dat hoger opgeleid zijn samengaat met meer kans op samenwonen (98,7% versus 94,1%). Voor vrouwen is er in geen enkele leeftijdscategorie een samenhang tussen de keuze om samen te wonen versus een LAT-relatie te hebben en het behaalde diploma.

Tabel 4. Keuze voor een samenwoonrelatie indien men een partner heeft naar opleidingsniveau, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Indien partner, dan samenwonend	98,5	98,4	96,3	98,1	97,6	98,2	89,8	89,1	92,6	92,0
geen diploma hoger onderwijs	98,4	97,6	94,1	100,0	96,6	97,0	89,4	89,9	90,8	91,6
wel diploma hoger onderwijs	98,6	99,2	98,7	96,6	98,6	98,9	90,1	88,6	93,8	92,3
Significantie	n.s.	n.s.	*	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
n	119	226	285	96	726	243	401	334	49	1.027

Significantieniveau: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Wat *herkomst* betreft, vinden we geen significante verschillen voor mannen en vrouwen, noch over leeftijdscategorieën heen, noch binnen leeftijdscategorieën.

2.2.3 Vorm van de samenwoonrelatie

We gingen ook na of de relatievorm van respondenten met minstens één kind jonger dan 25 jaar en met een inwonende partner, varieert tussen leeftijdscategorieën en naargelang het diploma en herkomst. Vooreerst stellen we vast dat de meest gekozen vorm die mannen en vrouwen aan hun samenwoonrelatie geven over leeftijdscategorieën heen, het huwelijk is, met name 76%. 12,2% respectievelijk 14% van de mannen en vrouwen met een inwonende partner kiezen voor wettelijk samenwonen om hun samenwoonrelatie vorm te geven. 11,4% respectievelijk 10,1% verkiest om de samenwoonrelatie alleen feitelijk te beleven zonder officiële erkenning. Ten tweede stellen we vast dat zowel voor mannen als vrouwen de vorm van de samenwoonrelatie sterk varieert naargelang de leeftijdscategorie waartoe ze behoren. In de jongste leeftijdscategorieën is 55,7% van de mannen en 59,3% van de vrouwen met een inwonende partner gehuwd, en 26,9% respectievelijk 26,5% woont wettelijk samen. De overeenkomstige cijfers voor de 55-64-jarige mannen en vrouwen zijn 87%

⁶ De steekproefgrootte verschilt met deze uit tabel 3 door item non respons op de vragen naar het hoogst behaalde diploma. Hierdoor zullen de algemene cijfers zonder onderscheid naar categorie van opleidingsniveau ook wat afwijkend zijn ten opzichte van deze gerapporteerd in tabel 3, maar dezelfde tendensen blijven uiteraard gelden.

respectievelijk 91,9% wat huwelijken betreft en 7,5% respectievelijk 0% wat wettelijk samenwonen betreft. Uiteraard is het recent karakter van de wetgeving inzake wettelijke samenwoning mee verantwoordelijk voor deze cijfers. Voor de oudere generaties was de mogelijkheid om te opteren voor wettelijk samenwonen niet beschikbaar op het moment dat men een officieel erkende samenwoonrelatie wilde starten waardoor het huwelijk de enige en dus voor de hand liggende keuze was ten opzichte van het louter feitelijk samenwonen.

In de bijkomende rijen in tabel 5 delen we elke leeftijdscategorie op naar opleidingsniveau. Voor mannen vinden we noch binnen leeftijdscategorieën, noch over leeftijdscategorieën heen statistisch significante verschillen naar opleidingsniveau wat de keuzevorm van een samenwoonrelatie betreft. Voor vrouwen zien we over leeftijdscategorieën heen wel een significante andere keuze om de samenwoonrelatie vorm te geven naargelang het diploma. Hoger opgeleide vrouwen kiezen vaker voor wettelijk samenwonen als alternatief voor het huwelijk, nl. 16,3% respectievelijk 73,7% versus 10,1% respectievelijk 79,7% bij lager opgeleide vrouwen. Binnen leeftijdscategorieën vinden we voor vrouwen die samenleven met minstens één inwonend kind jonger dan 25 én een partner, weliswaar geen significante verschillen.

Tabel 5. Keuze voor een huwelijk, wettelijk samenwonen of een feitelijk samenwonen indien men een inwonende partner heeft naar opleidingsniveau, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Totaal										
gehuwd	55,7	71,0	89,1	87,0	76,4	59,3	74,9	91,7	91,9	76,0
wettelijk samenwonend	26,9	15,1	3,2	7,5	12,2	26,5	13,9	3,6	0,0	14,0
feitelijk samenwonend	17,4	13,9	7,7	5,5	11,4	14,2	11,2	4,7	8,1	10,1
Geen diploma hoger onderwijs										
gehuwd	47,1	66,5	89,0	86,9	73,6	59,3	80,4	93,8	100,0	79,7
wettelijk samenwonend	35,0	17,3	4,3	6,6	14,5	20,9	9,8	2,3	0,0	10,1
feitelijk samenwonend	17,9	16,2	6,7	6,6	12,0	19,9	9,8	3,9	0,0	10,3
Wel diploma hoger onderwijs										
gehuwd	63,1	75,3	89,3	87,0	79,1	59,3	71,7	90,3	86,8	73,7
wettelijk samenwonend	19,9	13,1	2,0	8,3	10,0	29,6	16,3	4,4	0,0	16,3
feitelijk samenwonend	17,0	11,7	8,7	4,7	10,9	11,2	12,0	5,3	13,2	9,9
Significantie	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	*
n	117	223	274	94	708	238	364	298	45	945

Significantieniveau: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

In tabel 6 geven we dezelfde cijfers weer naar **herkomst** van de respondent. Herkomst is zowel voor mannen als voor vrouwen met een inwonende partner relevant om de gekozen relatievorm te verklaren. De voornaamste vaststelling is dat het huwelijk veel vaker voorkomt indien men een niet-EU-herkomst heeft. Drie kwart van alle mannen (75,2%) en vrouwen (74,1%) met een Belgische of andere EU-herkomst die samenleven met minstens één kind jonger dan 25 jaar én een partner, zijn gehuwd. Dezelfde percentages voor mannen en vrouwen met een niet-EU-herkomst zijn 85,8% respectievelijk 88,7%. Aangezien het huwelijk globaal genomen minder

voorkomt bij de jongste leeftijdscategorieën zijn de verschillen naar herkomst daar het grootst en tevens significant. Voor de 25-34-jarige vrouwen met een inwonende partner zijn de percentages 77,8% bij niet-EU-herkomst tegenover 54,7% bij een Belgische of andere EU-herkomst. Voor de tweede leeftijdscategorie van 35-44 jaar zijn de overeenkomstige percentages 95,8% en 72,2%. Het louter feitelijk samenwonen komt amper voor bij respondenten met een niet-EU-herkomst, nl. 4,1% en 1,6% van de mannen respectievelijk vrouwen met een niet-EU-herkomst die samenwonen met een partner lieten hun relatie niet officieel registreren.

Tabel 6. Keuze voor een huwelijk, wettelijk samenwonen of feitelijk samenwonen indien men een inwonende partner heeft naar herkomst, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Totaal										
gehuwd	56,5	71,6	89,1	85,6	76,5	58,9	74,8	92,0	91,9	75,9
wettelijk samenwonend	26,7	14,8	3,1	9,1	12,2	26,3	14,4	3,4	0,0	14,1
feitelijk samenwonend	16,8	13,6	7,8	5,3	11,3	14,8	10,9	4,5	8,1	10,1
België/EU										
gehuwd	52,5	71,4	87,6	84,7	75,2	54,7	72,2	91,4	91,3	74,1
wettelijk samenwonend	28,6	14,2	3,5	9,6	12,5	28,0	15,6	3,7	0,0	14,7
feitelijk samenwonend	18,9	14,5	8,9	5,6	12,3	17,3	12,2	4,9	8,8	11,2
Niet-EU										
gehuwd	87,5	72,7	100,0	100,0	85,8	77,8	95,8	100,0	100,0	88,7
wettelijk samenwonend	12,5	18,2	0,0	0,0	10,2	18,5	4,2	0,0	0,0	9,7
feitelijk samenwonend	0,0	9,1	0,0	0,0	4,1	3,7	0,0	0,0	0,0	1,6
Significantie	*	n.s.	n.s.	n.s.	*	**	**	n.s.	n.s.	**
n	120	238	281	98	737	248	380	310	45	983

Significantieniveau: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

3 KENMERKEN VAN DE HUIDIGE PARTNERRELATIE

3.1 GESLACHT VAN DE HUIDIGE PARTNER

Tabel 7 geeft de relatiestatus van de respondenten weer naar **geboortegeslacht** van de partner. Het merendeel van de respondenten heeft een heteroseksuele relatie, slechts 1,6% en 1,8% van de mannen respectievelijk vrouwen geven aan een relatie te hebben met een partner van hetzelfde geslacht. Homoseksuele relaties bij mannen en vrouwen die in een gezin met minstens één kind jonger dan 25 jaar wonen, komen het meest voor in de leeftijdscategorie 25-34 jaar, mannen (2,2%) én vrouwen (2,9%), alsook bij de 55-64-jarige mannen (3,1%). In de enquête werd bijkomend naar de **genderidentiteit** gepeild door te vragen in hoeverre het geboortegeslacht, op het moment van de bevraging nog bij de partner past volgens de perceptie van de partner zelf. Negen mannelijke respondenten en zes vrouwelijke respondenten geven aan dat het huidige geslacht van hun partner niet meer overeenkomt met zijn/haar geboortegeslacht volgens de perceptie van de partner zelf.

Tabel 7. Relatiestatus voor alle respondenten naar geboortegeslacht van de partner, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Mannelijke partner	2,2	1,4	1,2	3,1	1,6	89,3	77,9	69,1	52,8	76,1
Vrouwelijke partner	97,1	93,5	92,3	89,3	93,2	2,9	1,8	1,2	1,0	1,8
Geen partner	0,7	5,1	6,6	7,7	5,1	7,8	20,3	29,7	46,2	22,1
<i>n</i>	122	254	308	109	793	272	508	479	86	1.345

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Vervolgens gingen we na of het geslacht van de huidige partner van respondenten met een partnerrelatie verschilt naar opleidingsniveau of herkomst, m.a.w. of de prevalentie van hetero- respectievelijk homoseksuele relaties varieert naargelang het hoogst behaalde diploma of de herkomst.

Tabel 8 toont aan dat 1,7% van alle relaties die mannen rapporteren relaties zijn met een andere man, terwijl 2,3% van alle relaties die vrouwen laten optekenen relaties zijn met een andere vrouw. *Opleidingsniveau* maakt een verschil voor mannen, maar niet voor vrouwen. Over leeftijdscategorieën heen is het aandeel homoseksuele relaties bij mannen die geen diploma hoger onderwijs hebben 0,6%, terwijl het aandeel homoseksuele relaties bij mannen die wel een diploma hoger onderwijs hebben 2,4% bedraagt. De verschillen zijn het grootst in achtereenvolgens de categorie van de 55-64-jarigen en de 45-54-jarigen. Enkel in deze laatste categorie is het verschil ook statistisch significant.

Tabel 8. Prevalentie van homoseksuele relaties naar opleidingsniveau van de respondent, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Totaal	2,2	1,5	1,2	3,3	1,7	3,1	2,3	1,7	1,9	2,3
geen diploma hoger onderwijs	1,6	0,8	0,0	0,0	0,6	1,0	4,0	1,4	0,0	2,2
wel diploma hoger onderwijs	2,9	0,8	2,6	6,2	2,4	4,4	1,4	1,9	3,1	2,5
Significantie	n.s.	n.s.	*	n.s.	*	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
<i>n</i>	118	226	281	96	721	243	399	330	48	1.020

Significantieniveau: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$; n.s. niet significant.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Herkomst is het tweede kenmerk waarop we enkele verschillen noteren inzake het hebben van een partner van hetzelfde geslacht. Over leeftijdscategorieën zijn er geen verschillen voor mannen en vrouwen, maar voor de 45-54-jarige mannen en voor de 35-44-jarige vrouwen stellen we vast dat homoseksuele relaties significant vaker voorkomen wanneer de respondent een niet-EU-herkomst heeft. 5% versus 0,7% van de 45-54-jarige mannen in een relatie hebben een mannelijke partner als ze een niet-EU- respectievelijk België/EU-herkomst hebben. Bij de 35-44-jarige vrouwen gaat het om 7,1% en 1,7% relaties met een vrouwelijke partner naargelang men een niet-EU- respectievelijk Belgische/EU-herkomst heeft. Ook voor de oudste leeftijdscategorie mannen noteren we een significant verschil. We negeren dit aangezien er slechts 3 respondenten met een niet-EU-herkomst in deze leeftijdscategorie zijn.

Tabel 9. Prevalentie van homoseksuele relaties naar herkomst van de respondent, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Totaal	2,2	1,5	1,2	3,3	1,7	3,1	2,3	1,7	1,9	2,3
België/EU	2,5	1,8	0,7	1,6	1,5	3,0	1,7	1,8	2,1	2,0
niet-EU	0,0	0,0	5,0	33,3	3,1	3,7	7,1	0,0	0,0	4,3
Significantie	n.s.	n.s.	*	***	n.s.	n.s.	*	n.s.	n.s.	n.s.
n	121	241	288	100	750	253	415	341	48	1057

Significantieniveau: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

3.2 LEEFTIJD VAN DE HUIDIGE PARTNER

Tabel 10 geeft apart voor mannen en vrouwen van verschillende leeftijdscategorieën *de mediaanleeftijd weer van de respondenten* in een partnerrelatie enerzijds en *de mediaanleeftijd van de partners* anderzijds. Over leeftijdscategorieën heen zien we voor mannelijke respondenten die een partner hebben, een mediane leeftijd van 44 jaar, terwijl de mediane leeftijd van de partners 40 jaar is volgens de respondenten. De mediaanleeftijd van vrouwen die een partner hebben is 40 jaar en hun partners hebben volgens de rapportering van deze vrouwen een mediaan leeftijd van 43 jaar. Het leeftijdsverschil tussen mannelijke respondenten en hun partners bedraagt dus vier jaar waarbij de mannen, zoals verwacht, ouder zijn dan hun partners. Het leeftijdsverschil tussen vrouwelijke respondenten en hun partners is drie jaar met dien verstande dat de vrouwelijke respondenten jonger zijn dan hun partners.

Tabel 10. Leeftijden van de respondenten in een partnerrelatie en hun respectievelijke partners (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Leeftijd respondent (mediaan)	31	39	50	57	44	31	39	49	56	40
Leeftijd partner (mediaan)	31	37	47	54	40	33	42	50	58	43
n	122	241	292	100	755	253	417	346	49	1.065

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Een opdeling naar hoogst behaald diploma of herkomst van de respondent laat geen noemenswaardige verschillen zien.

3.3 DUURTIJDEN VAN DE VERSCHILLENDE RELATIEFASES

Om de duurtijd van de huidige partnerrelatie in kaart te brengen, wordt gebruik gemaakt van drie vragen: ‘Sinds wanneer bent u een koppel?’, ‘In welk jaar bent u gehuwd of in welk jaar heeft u een verklaring van wettelijk samenwonen afgelegd?’ en ‘Sinds wanneer woont u samen?’. Telkens werden zowel de maand als het jaar van deze gebeurtenis gevraagd, maar we gebruiken in deze bijdrage enkel het jaartal om duurtijden te berekenen. Deze vragen werden door de meeste respondenten (96,3%) logisch ingevuld. Daarmee willen we zeggen dat de duurtijd van de relatie langer is dan de duurtijd van het huwelijk of het wettelijk samenwonen, alsook langer is dan de duurtijd van het samenwonen en dat de duurtijd van het samenwonen niet korter is dan de duurtijd van het huwelijk of het wettelijk samenwonen. Indien dit wel het geval is, weren we de informatie uit de berekeningen aangezien we niet weten wanneer het om foute rapporteringen gaat dan wel om uitzonderlijke situaties qua timing van relatiegebeurtenissen.

Tabellen 11 tot en met 13 geven de duurtijden weer voor de huidige partnerrelatie, het samenwonen met de huidige partner en het huwelijk of het wettelijk samenwonen met de huidige partner (mediaan). De duurtijden zijn bij mannen systematisch lager dan bij vrouwen. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het leeftijdsverschil tussen mannen en vrouwen bij aanvang van de relatie (Pasteels e.a., 2013b), alsook aan verhoogde herpartnerkansen bij mannen waardoor we bij mannen meer tweede of hogere orde relaties observeren (Pasteels & Mortelmans, 2013). Verder stellen we vast dat in de oudste leeftijdscategorieën de verschillen tussen de duurtijden van de relatie, het samenwonen en het huwelijk of het wettelijk samenwonen kleiner zijn dan in de jongste leeftijdscategorieën. De oudste leeftijdscategorieën, met name de mannen en vrouwen van 45 jaar en ouder, zijn nog vaker onmiddellijk gehuwd terwijl de jongste leeftijdscategorieën, met name de mannen en vrouwen jonger dan 45 jaar, vaker opteren om eerst een periode feitelijk samen te wonen alvorens de samenwoonrelatie officieel te laten registreren. Hierdoor verbreden de intervallen tussen de verschillende duurtijden.

Tabel 11. Duurtijden van de huidige partnerrelatie (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Duurtijd van de huidige relatie (mediaan)	10	15	25	30	17	10	17	26	34	16
n	117	229	262	91	699	239	386	322	46	993

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Tabel 12. Duurtijden van het samenwonen met de huidige partner (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Duurtijd van het samenwonen (mediaan)	7	12	24	29	14	7	15	25	33	15
n	116	227	244	84	671	228	340	280	41	889

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Tabel 13. Duurtijden van het huwelijk of het wettelijk samenwonen met de huidige partner, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Duurtijd van het huwelijk of het wettelijk samenwonen (mediaan)	4	9	24	29	13	5	13	25	33	13
n	93	193	236	87	609	190	306	280	38	814

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

3.4 PREMARITAAL SAMENWONEN OF FEITELIJK SAMENWONEN VOOR HET WETTELIJK SAMENWONEN

Tabel 14 geeft het aandeel van de partnerrelaties weer waarin respondenten die op het moment van bevraging gehuwd zijn of wettelijk samenwonen, vooraf feitelijk samenwoonden met de huidige partner. Zoals verwacht op basis van eerder onderzoek (Pasteels e.a., 2012; Pasteels e.a., 2013b) komt het voorhuwelijks samenwonen of het louter feitelijk samenwonen vooraleer men een verklaring van wettelijk samenwonen aflegt, vaker voor in de jongste leeftijdscategorieën. Drie kwart van de vrouwen en 83,9% van de mannen in de leeftijdscategorie 25-34 jaar die op het moment van bevraging een partnerrelatie hebben, hebben vooraf samengewoond alvorens de relatie officieel te maken via een huwelijk of wettelijk samenwonen. Bij de oudere leeftijdscategorieën bedraagt dit aandeel ongeveer een derde, met name 35,1% voor de 45-54-jarige mannen, alsook de 55-64-jarige mannen en 36,6% respectievelijk 31,4% voor de vrouwen in dezelfde leeftijdscategorieën. Dit relatief hoge aandeel in de oudere leeftijdscategorieën is waarschijnlijk te wijten aan hogere orde relaties die meer recent gestart zijn en daardoor meer gekleurd zijn door de huidige tijdsgeest waarin feitelijk samenwonen meer aanvaard is dan eerste relaties die mogelijks enkele decennia geleden al startten. Opvallend is dat mannen in de leeftijdscategorieën 25-34 jaar en 35-44 jaar vaker dan vrouwen uit dezelfde leeftijdscategorieën rapporteren feitelijk samen te wonen voorafgaand aan een huwelijk of een wettelijke samenwoning. Ook hier kan de verklaring te vinden zijn in de hogere orde relaties. Uit voorgaand onderzoek weten we dat meer mannen dan vrouwen een tweede huwelijk aangaan. In deel 3 zullen we de informatie uit de partnerhistoriek gebruiken om deze verschillen te becijferen.

Tabel 14. Prevalentie van samenwonen voor het huwelijk of het wettelijk samenwonen met de huidige partner, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Samenwonen voor het huwelijk of voor het wettelijk samenwonen	83,9	71,0	35,1	35,1	56,6	75,7	61,1	36,6	31,4	56,1
n	94	187	225	83	589	186	295	264	38	783

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Vervolgens werd nagegaan of het *opleidingsniveau* samenhangt met de keuze om feitelijk samen te wonen alvorens een huwelijk aan te gaan of een verklaring van wettelijk samenwonen af te leggen. Een analyse naar herkomst van de respondent was niet mogelijk aangezien de steekproefgrootte hiervoor te klein bleek. In tabel 15 delen we de verschillende leeftijdscategorieën van mannen en vrouwen die op het moment van bevraging gehuwd zijn of wettelijk samenwonen verder op naargelang ze al dan niet een diploma hoger onderwijs behaald hebben. Over leeftijdscategorieën heen is er een significant verschil voor mannen waarbij mannen met een diploma hoger onderwijs meer dan mannen zonder diploma hoger onderwijs kiezen om eerst feitelijk samen te wonen alvorens te huwen of wettelijk samen te wonen, met name 61,5% tegenover 52,9%. Binnen de leeftijdscategorieën zijn de verschillen niet significant, maar vooral het grote verschil in de jongste leeftijdscategorie van mannen is opvallend. Bijna negen op tien van de mannen met een hoger onderwijs diploma die op het moment van bevraging gehuwd zijn of wettelijk samenwonend woonden vooraf feitelijk samen, terwijl dit maar drie kwart is van de mannen zonder diploma hoger onderwijs. Bij de vrouwen is de tendens hetzelfde: indien men beschikt over een diploma hoger onderwijs is de kans dat men feitelijk samenwoont voor het huwelijk of voor het wettelijk samenwonen hoger dan wanneer men hoogstens een diploma hoger secundair onderwijs heeft, nl. 61,9% versus 46,6%. Verschillen zijn significant voor vrouwen in de leeftijdscategorieën 25-34 en 35-44 jaar, maar het verschil is het meest uitgesproken bij vrouwen van 35-44 jaar, voor wie de percentages 70,4% en 48,4% bedragen naargelang men al dan niet beschikt over een diploma hoger onderwijs.

Tabel 15. Prevalentie van samenwonen voor het huwelijk of voor het wettelijk samenwonen met de huidige partner naar opleidingsniveau, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Geen diploma hoger onderwijs	76,6	72,5	31,3	31,7	52,9	65,1	48,4	37,9	11,6	46,6
Wel een diploma hoger onderwijs	89,5	73,9	41,1	36,0	61,5	79,9	70,4	35,8	45,0	61,9
Significantie	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	*	*	***	n.s.	*	***
n	93	177	219	80	569	180	282	254	38	754

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

3.5 LAT-RELATIES: REDENEN OM NIET SAMEN TE WONEN

Aan iedereen die aangaf een partner te hebben waarmee men op het moment van bevraging niet samenwoonde, werd gevraagd wat hiervoor de redenen waren. De aangeboden antwoordmogelijkheden waarvan men er meerdere mocht aanduiden, waren: 'we zijn nog niet klaar om samen te wonen', 'ik en/of mijn partner willen apart wonen', 'omwille van financiële redenen', 'omwille van studie- of werkomstandigheden', 'omwille van gezinsomstandigheden', 'omwille van gezondheidsredenen', 'omdat ik nog niet officieel gescheiden ben van mijn vorige partner', 'omdat mijn partner nog niet officieel gescheiden is van zijn/haar partner', 'andere reden'. 16 mannen en 72 vrouwen antwoordden op deze vraag. Zes mannen gaven één reden op, acht mannen gaven twee redenen op en twee mannen gaven drie redenen op. Bij de vrouwen gaf de helft of 36 vrouwen één reden op, 23 vrouwen (31,9%) gaven twee redenen op en twaalf vrouwen (16,7%) gaven drie redenen op.

De meest vermelde reden zowel bij mannen als bij vrouwen zijn gezinsomstandigheden. Deze reden wordt dan vooral opgegeven door 35-44-jarigen en 45-54-jarigen. De reden die daarna het meest vermeld wordt, en dit vooral door de jongste leeftijdscategorie, betreft het nog niet klaar zijn om samen te wonen. We vermelden erbij dat het aantal mannen alsook het aantal vrouwen in de jongste en oudste leeftijdscategorie zo klein zijn dat een opdeling naar leeftijd louter als indicatief moet geïnterpreteerd worden zonder enige generalisatiepretentie. Bijna een kwart van de respondenten die deze vraag beantwoordden, met name 23 mannen en vrouwen, kozen antwoordcategorie 'andere' maar de redenen die ze dan omschrijven zijn grotendeels een meer gedetailleerde omschrijving van een van de voorziene antwoordcategorieën met uitzondering van de vermelding dat de partner in het buitenland, veelal buiten de EU, woont en nog niet kan verhuizen naar België, alsook de vermelding dat men zoekende is naar een geschikte woning of in afwachting is van de verkoop van de eigen woning.

3.6 RANG VAN DE HUIDIGE PARTNERRELATIE

Om de rang van de huidige partnerrelatie te berekenen wordt de informatie gebruikt die bekomen werd via de volgende vraag 'Heeft u vroeger een of meerdere vaste relaties gehad?' met bijkomende toelichting 'Met vaste relatie bedoelen we een relatie die minstens drie maanden duurde. Het maakt niet uit of u met deze partner samenwoonde of niet. Belangrijk! De relatie met de huidige partner telt niet mee bij deze vragen'. Dit impliceert dat LAT-relaties eveneens meegeteld worden om de rang van de huidige partnerrelatie te berekenen.

Tabel 16 geeft weer dat ongeveer de helft van de huidige samenwonende én niet-samenwonende partnerrelaties een eerste relatie zijn. Anderzijds is voor bijna één op vijf mannen en vrouwen de huidige partnerrelatie minstens een vierde relatie. Het voorkomen van tweede en hogere orde relaties is quasi gelijk voor mannen en vrouwen van dezelfde leeftijdscategorieën, maar verschilt wel tussen leeftijdscategorieën. Opvallend is dat het de jongste leeftijdscategorie is, met name de mannen en vrouwen van 25-34 jaar die met minstens één kind samenwonen, die vaker de huidige relatie als een tweede of derde relatie omschrijven. Iets meer dan één op vijf relaties in deze leeftijdscategorie is een tweede relatie, 17% is een derde relatie en dit zowel bij mannen als vrouwen. Dit is in lijn met eerder onderzoek waar aangetoond werd dat de jongere generaties evenveel of zelfs meer transitieën doormaakten dan de oudere generaties (Pasteels e.a., 2013b).

Tabel 16. Huidige partnerrelatie naar rang inclusief eerdere LAT-relaties, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
1	48	42,9	57,5	51,6	50	40,6	42,7	52,9	57,6	45,8
2	21,5	19,4	18,3	14,6	18,9	22,2	19,1	21,3	17,4	20,6
3	16,6	14,8	8,4	11,2	12,5	16,7	16,3	11,4	11,6	14,7
4	6	8,4	6,2	9,3	7,3	10,4	13,3	7,1	3,9	10,2
5 of meer	7,9	14,5	9,5	13,2	11,4	10,1	8,7	7,3	9,6	8,7
n	121	241	285	99	746	252	408	343	48	1.051

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Het al dan niet samengewoond hebben met een andere partner wordt weergegeven in tabel 17. Ongeveer drie op tien mannen en vrouwen die op het moment van bevraging een relatie hebben, ongeacht of het gaat om een samenwoonrelatie of een LAT-relatie, geven aan dat ze reeds eerder samenwoonden met een andere partner. Dit wil zeggen dat zij in een samenwoonrelatie een relatiebreuk doormaakten, al dan niet met kinderen. Opvallend is dat in de jongste leeftijdscategorie een kwart van de vrouwen en slechts één op tien mannen ooit samengewoond hebben. In de overige leeftijdscategorieën schommelt het aandeel mannen en vrouwen die eerder samenwoonden met een andere partner rond één derde. Enkel de 45-54-jarige mannen scoren met 27% wat lager.

Tabel 17. Huidige partnerrelatie naar al dan niet eerder samengewoond hebben met een andere partner, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Eerder samengewoond	11,1	35,6	27	34,2	28,3	25,1	35,4	31,7	31,3	31,5
Niet eerder samengewoond	88,9	64,4	73	65,8	71,7	74,9	64,6	68,3	68,7	68,5
<i>n</i>	87	195	234	93	609	201	359	306	43	909

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

4 PARTNERHISTORIEK

Belangrijke verschillen inzake partnerstatus of inzake kenmerken van partnerrelaties zijn vaak te verklaren door de partnerhistoriek in rekening te brengen. Eerste partnerrelaties dan wel partnerrelaties van hogere orde ontwikkelen zich immers in een andere context en/of in een andere levensfase van individuen waardoor andere keuzes gemaakt worden. In dit laatste deel van deze bijdrage zoomen we in op de partnerhistoriek en exploreren we de huidige partnerstatus van de respondenten, alsook enkele belangrijke kenmerken van huidige partnerrelaties in het licht van eventuele partnerrelaties in het verleden.

4.1 PREVALENTIE VAN EERDERE PARTNERRELATIES

Zoals eerder vermeld werd er gevraagd of men vroeger een of meerdere relaties gehad heeft. De bijkomende toelichting 'Met vaste relatie bedoelen we een relatie die minstens drie maanden duurde. Het maakt niet uit of u met deze partner samenwoonde of niet. Belangrijk! De relatie met de huidige partner telt niet mee bij deze vragen.' maakte dat ook LAT-relaties mee werden beschouwd. Vervolgens werd gevraagd hoeveel partners men had en met hoeveel partners men had samengewoond, men gehuwd was of een verklaring van wettelijke samenwoning had afgelegd. Uit deze vragen kunnen we afleiden of er ooit een samenwoonrelatie was, en of er ooit een erkende samenwoonrelatie was, hetzij een huwelijk, hetzij wettelijk samenwonen.

Tabel 18 toont aan hoeveel mannen en vrouwen van verschillende leeftijdscategorieën die op het moment van bevraging samenwonen met minstens één kind jonger dan 25 jaar ooit een samenwoonrelatie hadden met een partner die op het moment van bevraging niet de huidige partner is. Bemerkt dat in tabel 18 alle respondenten opgenomen worden ongeacht of ze op het moment van bevraging een partnerrelatie hebben. Dit verschilt met tabel 17 waar enkel vrouwen en mannen met een partnerrelatie op het moment van bevraging weergegeven werden. Vervolgens werden de cijfers naar opleidingsniveau en herkomst opgedeeld.

Of men al dan niet ooit samengewoond heeft met een andere partner (die niet de huidige partner is), verschilt sterk tussen mannen en vrouwen en tussen leeftijdscategorieën. De percentages zijn systematisch lager voor mannen wat verklaard kan worden door het feit dat kinderen na een relatiebreuk vaker bij de moeder gedomicilieerd zijn. Hierdoor zijn vaders na een relatiebreuk ondervertegenwoordigd in de steekproef (zie [methodologisch rapport](#) (Audenaert & Stuyck, 2018).

Vervolgens zien we belangrijke verschillen naargelang *het opleidingsniveau* van de respondent. Tabel 18 geeft naast de algemene percentages ook de percentages weer voor de verschillende opleidingsniveaus. Over leeftijdscategorieën heen geldt dat 37,6% van de mannen zonder diploma hoger onderwijs een samenwoningrelatie doormaakte, terwijl dit bij mannen met een diploma hoger onderwijs slechts 26,3% is. Bij vrouwen zijn de overeenkomstige percentages 50,3% en 39,4%. De significante verschillen situeren zich voor mannen bij de 35-44-jarigen en 45-54-jarigen en voor vrouwen in de twee jongste leeftijdscategorieën, met name de 25-34-jarigen en 35-44-jarigen. Bij deze jongste vrouwen zijn de kansen maar liefst 42,1% versus 23,4% naargelang men al dan niet een diploma hoger onderwijs heeft.

Naar *herkomst* zien we geen verschillen.

Tabel 18. Prevalentie van eerder samengewoond te hebben met een andere partner (dan de huidige) naar opleidingsniveau, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Totaal	12,0	39,3	31,7	38,1	32,2	31,0	46,8	48,5	54,3	44,3
n	88	207	250	101	646	216	439	415	68	1.138
Opleidingsniveau										
geen diploma hoger onderwijs	16,9	46,3	37,2	35,0	37,6	42,1	52,2	52,0	55,4	50,3
wel diploma hoger onderwijs	9,1	30,6	25,8	38,7	26,3	23,4	41,3	46,2	53,4	39,4
Significantie	n.s.	**	*	n.s.	**	**	*	n.s.	n.s.	***
n	85	196	242	96	619	206	416	400	66	1.088

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

4.2 PREVALENTIE EN TYPE VAN DE HUIDIGE PARTNERRELATIE NAAR PARTNERHISTORIEK

Tabel 19 toont duidelijk aan dat de huidige partnerstatus van de respondenten zeer sterk gekleurd wordt naargelang men eerder al een samenwoningrelatie beëindigd zag. De huidige partnerstatus verschilt nauwelijks tussen mannen en vrouwen die nooit eerder met een andere partner samengewoond hebben. Enkel in de oudste leeftijdscategorie zijn er meer vrouwen dan mannen die op het moment van bevraging geen partner hebben. De hogere kans op verweduwing met de toenemende leeftijd voor vrouwen in vergelijking met mannen kan dit verschil verklaren.

De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn daarentegen zeer uitgesproken wanneer men wel eerder een samenwoningrelatie doormaakte. Alle herpartnerdynamieken die we kennen uit voorgaand onderzoek worden bevestigd door deze cijfers (Pasteels & Mortelmans, 2013; Pasteels & Mortelmans, 2015). Herpartnerkansen

van vrouwen met kinderen zijn lager dan herpartnerkansen van mannen met kinderen. Over leeftijdscategorieën heen zien we dat maar liefst 43,4% van de vrouwen niet herpartneren na een eerdere relatiebreuk met een inwonende partner, terwijl slechts 16,7% van de mannen alleenstaand blijft na een eerdere relatiebreuk. De volledigheid gebiedt ons te zeggen dat dit cijfer gekleurd kan zijn door de ondervertegenwoordiging van gescheiden mannen wiens kind(eren) bij de moeder gedomicilieerd zijn alsook door mogelijke selectiviteit in de non respons. Uit vorig onderzoek weten we dat alleenstaande gescheiden mannen minder participeren aan onderzoek dan alleenstaande vrouwen en ook minder dan mannen met een partner (Pasteels e.a., 2011). Vrouwen kiezen systematisch meer voor een LAT-relatie dan mannen wanneer er kinderen in het huishouden zijn. 14,3% van de vrouwen die ooit samenwoonden, hebben op het moment van bevraging een LAT-relatie terwijl deze relatievorm bij 8% van de mannen voorkomt. Vooral in de leeftijdscategorie 45-54 jaar zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen groot. Slechts 4,9% van de mannen in deze leeftijdscategorie heeft op het moment van bevraging een LAT-relatie, tegenover 15,6% van de vrouwen in de overeenkomstige leeftijdscategorie. Vrouwen van 35 jaar en ouder herpartneren minder vaak, terwijl bij mannen leeftijd veel minder een rol speelt. Het percentage alleenstaande mannen na een relatiebreuk varieert van 14,6% over 20,5% naar iets minder dan 17% bij toenemende leeftijd. Bij jonge vrouwen zijn deze percentages al hoog, met name 25,4% en ze stijgen nog bijzonder sterk naar 52% bij 45-54-jarige vrouwen. In de oudste leeftijdscategorie is dit percentage zelfs 63,9%. Het is niet ondenkbaar dat dit cijfer deels ook te wijten is aan verweduwing in een tweede of volgende relatie.

Een belangrijke kanttekening bij deze interpretaties inzake herpartnerdynamieken is evenwel noodzakelijk. De cijfers die in tabel 19 weergegeven worden, betreffen de huidige partnerstatus. Herpartnerkansen afleiden van deze cijfers zou niet helemaal juist zijn omdat men ook in een tweede relatie uit elkaar kan gaan. Meer nog, voorgaand onderzoek leert dat hogere orde relaties meer kans hebben om beëindigd te worden door een relatiebreuk dan eerste relaties (Pasteels e.a. 2013). De huidige partnerstatus na een eerdere relatiebreuk met een inwonende partner is dus niet het equivalent van de herpartnerkans in dergelijke situatie, maar andersom helpt kennis inzake herpartnerkansen wel om de huidige partnerstatus te begrijpen.

Tabel 19. Prevalentie en type van de huidige partnerstatus naar partnerhistoriek, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Nooit eerder samengewoond										
gehuwd samenwonend	64,0	79,1	96,4	95,6	84,2	64,1	84,2	92,6	88,3	81,5
wettelijk samenwonend	21,3	10,5	1,4	0,0	8,2	23,6	6,7	1,2	0,0	9,3
feitelijk samenwonend	14,8	10,5	1,6	2,9	7,3	12,4	5,9	1,3	2,9	6,1
niet-inwonende partner	0,0	0,0	0,5	0,0	0,2	0,0	0,7	2,2	2,9	1,1
geen partner	0,0	0,0	0,0	1,5	0,2	0,0	2,5	2,8	5,9	2,1
Eerder samengewoond										
gehuwd samenwonend	0,0	41,7	43,9	45,9	40,7	28,0	21,9	24,2	21,4	23,6
wettelijk samenwonend	57,2	22,4	4,6	23,5	18,1	22,9	13,0	3,6	0,0	10,2
feitelijk samenwonend	17,1	17,1	18,8	8,9	16,6	18,6	8,4	4,6	7,4	8,5
niet-inwonende partner	17,1	4,3	12,3	4,9	8,0	5,2	17,6	15,6	7,3	14,3
geen partner	8,9	14,6	20,5	16,9	16,7	25,4	39,1	52,0	63,9	43,4
Significantie	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***
n	88	207	250	101	646	216	439	415	68	1.138

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

4.3 KENMERKEN VAN DE PARTNERRELATIE NAAR PARTNERHISTORIEK

4.3.1 Geslacht en leeftijd van de huidige partner

Homoseksuele relaties komen niet meer of niet minder voor wanneer men eerder een samenwoonrelatie beëindigd zag. Noch voor mannen, noch voor vrouwen, noch binnen leeftijdscategorieën, noch over leeftijdscategorieën heen zijn er significante verschillen voor eerste en hogere orde relaties wat *het geslacht van de huidige partner* betreft.

Wat *de leeftijd van de partner* betreft zijn er wel verschillen naargelang het om een eerste relatie dan wel een hogere orde relatie gaat. Tabel 20 geeft duidelijk aan dat mannen herpartneren met een vrouw die jonger is. Het mediane leeftijdsverschil bedraagt voor eerste relaties maximum twee jaar indien men niet eerder samenwoonde met een andere partner. Wanneer dit wel het geval is, bedraagt het mediane leeftijdsverschil vier, vijf tot zelfs zes jaar met de toenemende leeftijd. Voor vrouwen zijn er inzake het leeftijdsverschil met de partner geen noemenswaardige verschillen te vermelden naar eerste versus hogere orde relaties.

Het leeftijdsverschil dat we opmerken voor mannen die herpartneren na een eerste relatie verklaart mede waarom mannen vaker hertrouwen dan vrouwen. Tabel 19 toont dat vier op tien mannen (40,7%) die eerder samenwoonden, hertrouwen, terwijl slechts twee op tien vrouwen (23,2%) kiezen voor een huwelijk na een breuk in een vroegere samenwoonrelatie. Mannen herpartneren na scheiding vaker met een jongere vrouw voor wie het huwelijk een eerste huwelijk is (Pasteels & Mortelmans, 2013).

Tabel 20. Leeftijd van de respondent en de huidige partner naar partnerhistoriek (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Nooit eerder samengewoond										
leeftijd respondent (mediaan)	31	39	50	56	44	31	40	49	56	41
leeftijd partner (mediaan)	31	38	48	55	41	33	42	51	58	43
Eerder samengewoond										
leeftijd respondent (mediaan)	33	39	49	57	44	31	39	49	56	41
leeftijd partner (mediaan)	31	35	44	51	39	33	42	50	53	44
n	87	195	234	93	609	201	359	306	43	909

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

4.3.2 Duurtijden van de verschillende relatiefases

Uiteraard verschillen de duurtijden van de verschillende relatiefases naargelang het gaat om een eerste dan wel een hogere orde relatie. Immers, indien men eerder reeds samenwoonde met een partner, kunnen die jaren niet meer toegevoegd worden aan de huidige partnerrelatie waardoor men, alhoewel men behoort tot de oudere leeftijdscategorieën, toch kortere duurtijden rapporteert. De duurtijden voor elke relatiefase worden weergegeven in tabellen 21, 22 en 23. Uiteraard zijn de duurtijden van de verschillende relatiefases zowel voor de respondenten die al een relatiebreuk meemaakten als voor hen waarvoor de huidige relatie een eerste relatie is, hoger in de oudere leeftijdscategorieën. Tussen mannen en vrouwen zijn er nauwelijks verschillen wat deze duurtijden betreft. Bij een vergelijking van de duurtijden over de verschillende tabellen heen, dient in acht genomen te worden dat de steekproefgroottes verschillend zijn aangezien men niet in elke relatie samenwoont, gehuwd is of wettelijk samenwonend is. Hogere orde LAT-relaties die recenter gestart zijn, verklaren waarom duurtijden in tabel 22 groter kunnen zijn dan duurtijden in tabel 21 voor sommige leeftijdscategorieën.

Tabel 21. Duurtijden van de huidige partnerrelatie naar partnerhistoriek (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Nooit eerder samengewoond	11	17	28	35	20	11	20	28	36	20
Eerder samengewoond	4	9	10	13,5	9	6	8	13	17	8
n	83	187	209	84	563	189	334	287	40	850

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Tabel 22. Duurtijden van het samenwonen met de huidige partner naar partnerhistoriek (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Nooit eerder samengewoond	7	14	25	32	17	7	17	26	33	17
Eerder samengewoond	5	8	11	12	8	6	10	16	18	9
n	82	185	195	77	539	183	289	247	35	754

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Tabel 23. Duurtijden van het huwelijk of de wettelijke samenwoning met de huidige partner naar partnerhistoriek (mediaan), apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (in jaren)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Nooit eerder samengewoond	5	11	25	32	17	6	15	26	33	17
Eerder samengewoond	2	6	10	9	7	3	7	12	21	7
n	66	153	186	70	475	148	265	246	33	692

Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

4.3.3 Premaritaal samenwonen of feitelijk samenwonen voor het wettelijk samenwonen

Tot slot gingen we na of de keuze om feitelijk samen te wonen voor een huwelijk of voor het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning beïnvloed wordt door het al dan niet vooraf samengewoond hebben met een andere partner. Tabel 24 toont duidelijk aan dat de rang van de relatie sterk samenhangt met de mate waarin men verkoos feitelijk samen te wonen vooraleer men de relatie officieel liet registreren via een huwelijk of een wettelijke samenwoning. Over leeftijdscategorieën heen woont iets minder dan de helft van de mannen (48,4%) en vrouwen (47,0%) feitelijk samen vooraleer de relatie officieel te maken indien het een eerste samenwoonrelatie betreft. De percentages bij respondenten voor wie dit huwelijk of deze wettelijk samenwoning minstens een tweede samenwoonrelatie betreft, zijn 73,6% voor mannen en 79,1% voor vrouwen.

De verschillen zijn zowel voor mannen als voor vrouwen het grootst in de leeftijdscategorieën 45-54 jaar en 55-64 jaar. Zoals reeds vermeld bij tabel 14 zijn hogere orde relaties recenter gestart en genieten ze daardoor meer van de huidige tijdsgeest rond feitelijk samenwonen dan eerste relaties die mogelijks enkele decennia geleden al startten voor de respondenten van de oudste leeftijdscategorieën.

Tabel 24. Prevalentie van samenwonen voor het huwelijk of het wettelijk samenwonen met de huidige partner naar partnerhistoriek, apart voor mannen en vrouwen in verschillende leeftijdscategorieën (percentages)

	Mannen					Vrouwen				
	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Nooit eerder samengewoond	82,5	66,5	23,3	23,0	48,4	69,4	54,4	26,2	10,6	47,0
Eerder samengewoond	85,0	75,2	72,8	66,2	73,6	88,1	72,2	80,5	88,5	79,1
Significantie	n.s.	n.s.	***	***	***	*	*	***	***	***
n	67	150	179	76	472	148	253	233	33	667

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant. Grijs gemarkeerde cijfers zijn percentages berekend op n kleiner dan 20.

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

5 BESLUIT

In het licht van de huidige maatschappelijke trends waarin partnerrelaties gestart maar ook beëindigd worden en waarin het huwelijk aan belang inboet ten aanzien van andere samenlevingsvormen, willen we met deze bijdrage een beeld schetsen van de partnerrelaties in hedendaagse gezinnen. De belangrijkste resultaten vatten we hierna bij wijze van besluit samen.

Meer dan negen op tien mannen en bijna acht op tien vrouwen in een gezin met minstens één kind jonger dan 25 jaar hebben op dit moment een partner. Dit cijfert varieert voor vrouwen naargelang de leeftijd. Negen op tien vrouwen tussen 25 en 35 jaar hebben een partner, terwijl dit maar voor vijf op tien vrouwen tussen 55 en 65 jaar geldt. Bij mannen zijn er geen verschillen naargelang de leeftijd.

Hoger opgeleide mannen hebben vaker een relatie dan lager opgeleide mannen: 96,2 versus 93,5%. Ook bij vrouwen geldt dat hoger opgeleiden vaker een relatie hebben: 83,1% versus 72,3%. Bij mannen maakt de herkomst geen verschil in het hebben van een partner, bij vrouwen wel: wie van Belgische of EU-herkomst is, heeft meer kans om een partner te hebben (79,8%) dan wanneer men niet uit de EU afkomstig is (66,4%).

Zeven op tien (70,9%) mannen met een kind jonger dan 25 jaar zijn gehuwd, waar dit voor vrouwen slechts 54,7% is. Ongeveer een op tien mannen woont wettelijk samen (11,3%) en nog eens een op tien mannen woont ongehuwd en zonder verklaring van wettelijk samenwonen samen (10,5%). We zien vergelijkbare percentages voor de vrouwen (10,1% en 7,3%). Wettelijk samenwonen is weliswaar in opmars in de jongste leeftijdscategorieën. Ongeveer een kwart van de 25-34-jarige mannen en vrouwen met een kind jonger dan 25 jaar kiest immers voor wettelijk samenwonen. LAT-relaties komen globaal genomen weinig voor: 2% van de mannen en 6% van de vrouwen zegt niet samen te wonen met de partner. De meest vermelde redenen om niet samen te wonen zijn 'gezinsomstandigheden' en 'nog niet klaar zijn om samen te wonen'.

Voor mannen blijkt het opleidingsniveau geen invloed te hebben op de vorm van de samenwoonrelatie, bij vrouwen wel: hoger opgeleide vrouwen verkiezen vaker dan mannen wettelijk samen te wonen in plaats van te huwen. Wie een herkomst buiten de EU heeft, heeft een grotere kans getrouwd te zijn. Drie kwart van de mannen en vrouwen met een Belgische of EU-herkomst die samenleven met minstens één kind en een partner, zijn gehuwd, terwijl de percentages oplopen tot 85,8% en 88,7% voor mannen en vrouwen met een niet-EU-herkomst.

Het merendeel van de respondenten heeft een heteroseksuele relatie. Slechts 1,6% van de mannen en 1,8% van de vrouwen in een gezin met een kind jonger dan 25 jaar geven aan een relatie te hebben met iemand van hetzelfde geslacht. Het leeftijdsverschil tussen partners bedraagt vier jaar, waar mannen zoals verwacht ouder zijn. Bij de vrouwelijke respondenten ligt dit verschil op drie jaar. Zij zijn doorgaans jonger dan hun partner.

Samenwonen voor het huwelijk of voor het wettelijk samenwonen komt vaker voor in de jongere leeftijdscategorieën. Drie kwart van de vrouwen (75,7%) en 83,9% van de mannen tussen 25 en 35 jaar hebben samengewoond alvorens de relatie officieel te maken met een huwelijk of verklaring van wettelijke samenwoning. Bij de oudere leeftijdscategorieën is dit ongeveer een derde. Zowel mannen als vrouwen met een hoger diploma kiezen vaker om eerst feitelijk samen te wonen en dan te huwen of wettelijk samen te wonen dan wanneer men geen diploma hoger onderwijs heeft.

Ongeveer de helft van de samenwonende en niet-samenwonende partnerrelaties zijn een eerste relatie. Anderzijds is voor bijna één op vijf mannen en vrouwen de huidige partnerrelatie minstens de vierde relatie. Vrouwen en lager opgeleiden hebben vaker al een samenwoonrelatie achter de rug. Van de mannen die geen diploma hoger onderwijs hebben, had 37,6% eerder al eens een samenwoonrelatie; voor mannen mét hoger diploma is dit maar 26,3%. Bij vrouwen zijn deze percentages 50,3% en 39,4%.

De huidige partnerstatus hangt nauw samen met al dan niet eerder een samenwoonrelatie zien eindigen en verschillen in partnerstatus tussen mannen en vrouwen die wel eerder een samenwoonrelatie hadden, zijn bijkomend groot. De kans om opnieuw een partner te vinden is groter voor mannen met kinderen dan voor vrouwen met kinderen. 43,4% van de vrouwen blijft alleen na een (echt)scheiding, tegenover 16,7% van de mannen. Ook LAT-relaties komen vaker voor bij vrouwen dan bij mannen als tweede of volgende relatie.

De keuze om feitelijk samen te wonen voor een huwelijk of voor een verklaring van wettelijke samenwoning hangt eveneens sterk samen met het feit of men eerder al samenwoonde met een andere partner of niet. Over alle leeftijdscategorieën heen woont iets minder dan de helft van de mannen én de vrouwen feitelijk samen alvorens het samenwonen officieel te maken als het de eerste samenwoonrelatie betreft. Bij wie het minstens de tweede samenwoonrelatie is, liggen die percentages hoger, namelijk 73,6% voor mannen en 79,1% voor vrouwen.

Mannen gaan tot slot vaak een nieuwe relatie aan met een vrouw die jonger is, terwijl bij vrouwen het leeftijdsverschil bij een eerste relatie in vergelijking met volgende relaties niet noemenswaardig varieert.

6 REFERENTIES

- Audenaert, V. & Stuyck, K. (2018) *Gezinsenquête 2016: Methodologisch Rapport*. www.gezinsenquête.be
- Pasteels, I., Mortelmans, D., & Van Bavel, J. (2011). Steekproef en dataverzameling. In D. Mortelmans, I. Pasteels, P. Bracke, K. Matthijs, J. Van Bavel & C. Van Peer (Eds.), *Scheiding in Vlaanderen* (pp. 27-64). Leuven: Acco.
- Pasteels, I., Corijn, M., & Mortelmans, D. (2012). Voorhuwelijks samenwonen: een vergelijking tussen intacte en niet-intacte huwelijken in Vlaanderen. *Relaties en nieuwe gezinnen*, 2 (4), 1-25.
- Pasteels, I., Corijn, M., & Mortelmans, D. (2012). Een nieuwe partner na een echtscheiding? Opleidingsverschillen bij mannen en vrouwen in Vlaanderen. *Tijdschrift voor Sociologie*, 33(3/4), 331-352.
- Pasteels, I., Lodewijckx, E., & Mortelmans, D. (2013). Gezinstransities bij volwassenen. In M. Corijn & C. Van Peer (Eds.), *Gezinstransities in Vlaanderen*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Pasteels, I. & Mortelmans, D. (2013) Gescheiden en dan? Herpartneren in Vlaanderen. *Relaties en Nieuwe Gezinnen*, 3,3, 1- 66.

Pasteels, I. & Mortelmans, D. (2015). Dyadic analysis of repartnering after divorce: do children matter? *Journal of Family Research*,10, 143-164.

Pasteels, I, Lodewijckx, E., Mortelmans, D. (2015) Wonen in Vlaanderen ... Voor elk gezin wat wils. In: Luyten Dirk, Emmery Kathleen, Pasteels Inge, Geldof Dirk (Eds). (2015) *De sleutel past niet meer op elke deur. Dynamische gezinnen en flexibel wonen*. Garant.

Bronvermelding:

De gezinsenquête is eigendom van de Vlaamse overheid. Bij gebruik van informatie uit deze bijdrage moet de volgende bronvermelding worden opgenomen: 'Pasteels, I. & Emmery, K. (2018) Gezinsenquête 2016: Partnerrelaties in gezinnen. Gezinnen over single zijn en LAT-relaties, over gehuwd, wettelijk of feitelijk samenwonen en over vorige partnerrelaties. www.gezinsenquête.be'.

